

Týlové zabezpečení obranné operace

Podplukovník Jaromír Langer, podplukovník Stanislav Nekut

Nové výcvikové dokumenty ukládají velitelskému sboru prohlubovat znalosti vedení obranných operací.

Vrátíme se proto k některým otázkám týlového zabezpečení obranné operace, navážeme na statě uveřejněné ve vojenském tisku v minulých letech, zejména na článek gen. Slabého ve Vojenské mysli č. 6/1964 a uvedeme některé nové poznatky z operačních cvičení a názory sovětských odborníků. Otázek, které byly již na stránkách našeho vojenského odborného tisku posouzeny, se dotkneme pouze v nejnutnějších logických souvislostech.

Z dialektiky ozbrojeného zápasu vyplývá, že obranný boj a obranná operace budou častým, i když ne hlavním druhem boje (operace). Přechod do obrany v operacích POV je ve většině případů podmíněn nevýhodným poměrem sil na tom nebo onom směru, tj. nedostatky v početním stavu pohotových vojsk na bojišti, bojové techniky, tedy i jaderných raketových prostředků a zřejmě i nedostatečnými počty týlové techniky a především materiálu. Jiná varianta, i když svým způsobem zvláštní, tj. obrana nekrytého boku (křídla) zpravidla na široké frontě, je ve svých důsledcích opět charakterizována stejnými nedostatky. Považujeme za důležité zmínit se o těchto faktech a neidealizovat již předem podmínky boje (operace), které jistě ve svých konkrétnostech budou daleko složitější.

VŠEOBECNÉ OTÁZKY TÝLOVÉHO ZABEZPEČENÍ OBRANNÝCH OPERACÍ

Týlové zabezpečení přechodu do obrany a vlastní obrany bude mít své zvláštnosti v obranné operaci vůbec a v obranných operacích počátečního období války zvlášť.

Budou dány podmínkami, za nichž armáda (o ní chceme v daném tématu zejména hovořit) do obrany přechází. Nejobtížnější podmínky z možných variant budou z týlového hlediska jednak v obranných sraženích prvních dnů války, kdy tyl armády a zejména frontu bude neúplný a týlové orgány musí dělit pozornost mezi zabezpečení operace a mobilizování (resp. přejímání) týlových svazků, útvarů a zařízení, jednak v období dokončování frontové útočné operace, kdy vojska přecházející z jakýchkoli důvodů do dočasné obrany, budou vzdálena od hlavních zásobovacích zdrojů (PFZ bude dosud v původním prostoru), zásoby klesnou hluboko pod normu, dopravní kapacita bude podstatně nižší, zdravotnické etapy budou přeplněny apod.

Důležité pro tyl bude, že přechod do obrany (zaujímané v dotyku s nepřítelem,

což bude typický případ), bude postupný, tj. že část sil armády může po určitou dobu pokračovat v úspěšném postupu a vzniklá nesouvislá a prostorově nejednotná fronta zvýší nároky na činnost tylu. Na druhé straně bude těžší úsilí obrany zaujímané v dotyku často položeno do hloubky bráněného prostoru, takže tyl armády bude mít lehčí situaci.

I když tyl bude mít s ohledem na charakter obranných operací výhodnější podmínky pro činnost než v útočné operaci, jsou tyto klady částečně negovány tím, že — jak naznačuje samotná nutnost přejít do obrany — účinky činnosti nepřítel na tyl i bojující vojska budou větší, že úsilí týlového zabezpečení frontu, zejména v prvních dnech operace, kdy nebude mít ještě všechny síly a prostředky, bude soustředěno na uskupení vojsk, které úspěšně útočí, že vlastní síly a prostředky tylu armády budou v prvních dnech války omezeny a v průběhu dalších operací vyčerpány anebo dočasně z rozhodnutí velitele frontu armády i zčásti odňaty.

To platí především pro variantu přechodu do dočasné obrany pod tlakem nepříznivého vývoje situace, ale i pro případ, kdy je obrana zaujímana podle zámyslu velitele fronty, např. ke krytí boku, kdy půjde zpravidla o obranu na široké frontě.

Přítom rozsah úkolů týlového zabezpečení zůstává ve srovnání s útočnou operací v podstatě nezměněn, v některých směrech, jak rozeberem dále, se ještě rozšiří.

V období přechodu do dočasné obrany musí týlové orgány armády plnit zejména tyto úkoly:

- přeskupit tyl v souladu se zámyslem vedení obranné operace,
 - doplnit zásoby svazkům, které budou plnit hlavní úkoly obrany,
 - organizovat odběr zásob z vlastního území (při operaci v pohraničním sražení),
 - organizovat urychlení zdravotnicko-odsunových opatření (s případným využitím zařízení na vlastním území),
 - předat frontu techniku, neopravitelnou silami a prostředky divizí a armády.
- To vše bude nutno plnit v krátkých lhůtách.

Organizace týlu

Hlavní síly a prostředky týlu musí být v souladu s operačním uskupením armády rozmístěny na rozhodujícím směru (směrech) a rozčleněny do hloubky s přihlédnutím k možnostem zabezpečení plánovaných protiúderů a přechodu do útoku. Rozmístění týlových útvarů a zařízení (dále jen TÚZ) musí tedy umožňovat potřebnou volnost manévru, aniž by omezovalo vcelku vhodné podmínky, dané šířkou i hloubkou týlového pásma armády, které — na rozdíl od útočné operace — v obraně určujeme a to do hloubky 100—150 i více kilometrů.

Na vedlejší směr vyčleňujeme buď oddělení PAZ nebo vozidla se zásobami munice (zvláště tankové a protiletadlové), PHM, proviantu, dále potřebný počet samostatných zdravotnických oddílů a prostředků pro odsun porouchané techniky.

K umožnění dělení PAZ je nutno organizovat TÚZ vytvářejících PAZ tak, aby dovolovaly její dělení na dvě části organizačně schopné pracovat nezávisle na sobě, včetně prostředků mechanizace nakládacích a vykládacích prací a orgánů velení.

V prvních dnech bojů budou se muset divize na vedlejším směru zabezpečit zpravidla vlastními silami a prostředky, protože tyl armády nebude schopen zabezpečit v plném rozsahu celou sestavu armády.

Tyl armády bude — velmi schematicky vyjádřeno — rozčleněn do hloubky na tři sledy:

— **první sled** určený k bezprostřednímu zabezpečení (posílení) prvosledových svazků, tj. zejména zdravotnické oddíly a jednotky pro odsun a opravy techniky. Bude rozmístěn mezi 1. a 2. pásmem obrany. Sem může být vyčleněna i část zásob (např. tankové a dělostřelecké munice) na vozidlech nebo složena na zemi. S ohledem na pravděpodobně nedostatečný počet dopravních prostředků bude časté zejména skládání zásob na zem do předpokládaných palebných postavení, do důležitých bráněných prostorů, vždy však po důkladné součinnosti s operačními orgány a po schválení velitelem;

— **druhý sled**, zabezpečující zdravotnickou pomoc a zdravotnické a technické odsuny u druhosledových divizí a záloh. Rovněž zde, zejména bude-li část sil vyčleněna k manévrové obraně na široké frontě (např. ke krytí boku), budeme zpravidla vyčleňovat potřebné množství základních druhů materiálu (munice, PHM, ženíjní munice aj.) na vozidlech. Tento sled bude vhodné umístit na úrovni TVS armády;

— **třetí sled** s většinou sil a prostředků bude tvořit v podstatě PAZ. Mezi ní a TVS může být umístěna záloha silničních sil a prostředků (zejména mostních jednotek).

Pro tato uskupení je třeba určovat ve vzdálenosti do 10—15 km záložní prostory rozmístění, kam se tyl přemísťuje, např. při proniknutí protivníka, při zamoření prostoru, při protiatomovém manévru apod. Zdůrazňujeme zejména nutnost protiatomového manévru. Stablnější charakter obrany vytváří vhodnější podmínky pro delší činnost ve stejném prostoru, což je ovšem spojeno s nebezpečím odhalení prostoru nepřátelským průzkumem.

S ohledem na vedení operace (boje) na směrech se nevyhneme vyčleňování částí sil i prostředků na druhý (popř. další) směr. Volba prostorů rozmístění týlu na jednotlivých směrech je určující pro možnost týlového zabezpečení v průběhu obrany. Manévr v průběhu operace

(boje) bude zpravidla velmi ztížen, zejména co do času.

Prostory je nutno volit tak, aby plně umožňovaly ochranu týlu terénem, zejména v netankovém terénu s dobrými, ale snadno zatarasitelnými komunikacemi a tak, aby ochranné vlastnosti terénu v co největší míře chránily proti účinkům ZHN. Volba prostorů z těchto hledisek není tedy pouhou štábní prací, tj. zakreslením prostorů do mapy, ale náročným úkolem, který vyžaduje vysoké kvalifikační předpoklady.

Možnosti ženižní úpravy prostorů rozmístění týlu budou v obraně lepší, ale při nutnosti zabezpečit i záložní prostory nepřekročí rozsah ženižních úprav podstatně běžný rozsah v útočné operaci. V obranné operaci bude možno ve větším rozsahu využívat sestavy vojsk k ochraně a obraně týlu než v útočných operacích.

Základem pro organizaci týlu bude silniční síť. S ohledem na větší prostor a stacionární charakter obrany budou lepší možnosti jak výběru, tak úpravy silnic. Silniční prapor armády je schopen usměrňovat provoz na 200–300 km armádních silnic, zabezpečit tzv. urychlenou přípravu (pro provoz až 4000 vozidel po dobu 2 až 5 dní) na 100–150 km silnic a další práce (výrobu a stavbu mostů). Dva prapory mohou tedy připravit a obsluhovat 1–2 základní a 2–3 pomocné silnice (včetně příček) a přitom část sil a prostředků může zůstat v záloze k zabezpečení protiúderu a přechodu do útoku.

Příčky budeme zřizovat za týlem divizí 1. sledu, za 2. pásmem obrany pak k zabezpečení manévru vojsky i zásobami při protiúderu, při proniknutí nepřitele do obranné sestavy apod.

Materiální zabezpečení

Zvláštnosti materiálního zabezpečení obranné operace jsou dány zejména

- změnou objemu i skladby spotřebovávaných zásob,
- nerovnoměrností spotřeby,
- změnou struktury organizace přísunu (výrazné především v prvních dnech války),
- potřebou vytvářet zálohy materiálu a jeho případným skládáním na zem,
- povinností orgánů týlu zabezpečit materiálně protiúder a připravit zásoby pro přechod armády do útoku,

— širší možností využití železniční (resp. vodní) dopravy.

Vytvořit potřebné zásoby pro obrannou operaci bude složité jak při neúspěšném pohraničním sražení (se zřetelem na omezené síly a prostředky operačního týlu), tak při přechodu do obrany z útočné operace (vzhledem k sníženým zásobám a k potřebě jiné skladby zásob).

Spotřeba u jednotlivých svazků bude značně nerovnoměrná, což bude mít vliv na stupeň využití vojenských dopravních prostředků a zpětně ovlivní i systém organizace přísunu. Zásoby bude nutno doplňovat zpravidla odběrem armádními prostředky z frontových základů a divizními prostředky z PAZ. Nejsložitější podmínky budou při přechodu do obrany z útočné operace např. 3. nebo 5. den operace, kdy celý koloběh od divizních skladů do OPFZ (rozvíňovaných zpravidla ke konci 2. a 4. dne a dalších sudých dnů operace) může dosáhnout až 300 km, což je nad možnosti denního proběhu kilometrů jednoho zásobovacího stupně. Zásoby z PFZ nebo z předpusutých OPFZ nebudou moci dopravovat k armádě prostředky frontu (jejichž kapacita bude ještě nízká) a od divizních skladů budou příliš vzdáleny. Proto bude nutné po zajištění obrany využívat automobilních praporů divizí 2. sledu též k odběru zásob z frontových základů, vozit je i do plukovních skladů, popřípadě do PAZ a do odběru materiálu z PAZ zapojovat i dopravní prostředky pluků.

Automobilní prapory divizí 1. sledu budeme používat k odběru z PAZ resp. přímo z OPFZ, rozvíňovaných v blízkosti PAZ zpravidla ke konci 2., a 4. dne předcházející útočné operace.

Takto kombinovaný způsob má jako hlavní cíl úplné využití veškeré dopravní kapacity počínaje útvarem a konče armádou. Bude klást ovšem značné nároky na řídicí orgány týlu, zejména armády, kde se řízení dopravy soustředí a kde bude i dostatek podkladů z hlediska zámyslu vedení operace pro příští den, rozvíňování OPFZ atd. Systém využití dopravních prostředků se bude ovšem denně měnit vlivem úkolů pluků a divizí, a tedy i spotřeby v různých fázích operace, a to na základě porovnání potřeby a tonáže, která je k dispozici nebo může být dočasně uvolněna např. složením zásob na zem nebo přisunem nižšímu stupni. Např. při kapacitě automobilních praporů tří prvoledových divizí kolem 2000 t a spotřebě 2500 t je nutno zapojit do odběru i do-

právní prostředky pluků, nebude-li k dispozici volná kapacita armádních automobilních praporů.

Protože v podmínkách přechodu do dočasné obrany v prvních dnech války lze první doplnění zásob (zejména klasické munice) z frontových skladů očekávat až druhý den obranné operace, bude často nutné uskutečnit současně s přechodem do obrany manévry zásobami od svazků určených do druhého sledu, ve prospěch prvosledových divízi.

V obranné operaci nelze za určitých podmínek vyloučit ani případ, že armádě bude dočasně odňata část dopravních a jiných prostředků. Takové případy budou časté.

Bude-li zachován v provozu železniční směr za armádou přecházející do obrany, bude možné část zásob dopravovat železničním transportem do vykládacích stanic zřizovaných v prostoru rozmístění PAZ nebo za ní na konci sjízdného železničního směru.

V každém případě bude snaha přiblížovat co nejvíce k vojskům zásoby po železnici (po hlavních vodních tocích) a využívat zejména železniční dopravy s cílem ušetřit automobilní dopravní prostředky a přepravit do armádních (divizních) prostorů potřebné (i zvýšené) zásoby k zabezpečení operace (boje).

Pokud jde o skladbu spotřeby materiálu co do druhů a množství, stoupne výrazně spotřeba klasické munice a protitankových řízených střel. Vyplyvá to ze skutečnosti, že k palebným úkolům budeme používat převážně tento druh munice, protože jaderné údery budou přidělovány zejména ve prospěch útočících vojsk frontu. Rovněž změny v přidělení posilových prostředků a v podřízenosti svazků a útvarů si vyžádají přizpůsobit složení pohyblivých zásob armády i svazků.

Při zvlášť usilovné obraně mohou mít divize 1. sledu spotřebu výjimečně až 1 pp u munice pro ruční zbraně a tankové munice a až 1,5 pp u ostatních druhů, zejména u protitankové a protiletadlové munice. Průměrná denní spotřeba v celé armádě může dosahovat v prvních dnech operace zejména v důsledku protipřípravy až 0,6 pp, tj. asi 2000 t. Podíl munice na celkovém objemu spotřeby se v obranné operaci zvýší až na 60 %.

Spotřeba PHM v obranné operaci sice relativně značně poklesne, ale její absolutní výše v prvních dnech přesto dosáhne v průměru asi 1000 t denně. Je to

zdůvodněno větším vypětím dopravních vozidel (větší objem spotřeby munice, která má všeobecně menší koeficient využití ložnosti; doplňování zásob převážně systémem odběru, bez výraznějšího využití přísunu frontovými prostředky, jichž bude zpočátku nedostatek apod.).

Denní spotřeba bude v průměru kolem 0,3–0,5 n u nafty, 0,2 n u benzínu automobilního i leteckého.

Celkový denní objem spotřeby, tj. i přísunu, se bude v celé armádní obranné operaci pohybovat v průměru kolem 1200 t munice, do 800 t PHM, 200 t ostatního materiálu, což činí tedy denně 2000–2500 tun materiálu. V tzv. „ostatním materiálu“ bude mít největší podíl ženijní materiál, munice a trhaviny.

Na hlavních směrech bude nutno vytvářet do zahájení obranné operace i v jejím průběhu doplňkové zásoby na zemi, a to hlavně munice u 1. sledů a PHM u 2. sledů.

Rovněž v PAZ dojde k častějšímu skládání zásob na zem, aby mohla být zvýšena pohotová dopravní kapacita automobilních praporů.

V obranné operaci vystupuje daleko více do popředí potřeba vytvářet mobilní zálohy materiálu až do výše spotřeby jednoho svazku, umožňující rychlý manévry do hloubky i do šířky obranného pásma při proniknutí protivníka, přenesení úsilí na jiný směr, při vysokých ztrátách způsobených jadernými údery apod. Mobilnost nesmíme chápat jako trvalé vyčlenění dopravních prostředků se zásobami bez použití po delší dobu. Mobilnost spočívá v tom, že určité optimální množství zásob je pohotově na dopravních prostředcích, zásoby jsou pružně používány v kritickou dobu a znovu vytvářeny. Důležitým úkolem týlu bude vytvořit v průběhu obranné operace zásoby pro přechod k útoku, které nesmějí být spotřebovány během obrany.

Zvláštní opatření vyžaduje zabezpečení protiúderu, o čemž pojednáme zvlášť.

Obranná operace (boj) zvyšuje možnosti intenzivnějšího využívání kořisti a místních zdrojů a zařízení. Tyto otázky nebudeme rozebírat, protože zasluhují samostatné zpracování.

Některé otázky zdravotnického zabezpečení

Pro obrannou operaci budou charakteristické nerovnoměrné zdravotnické ztráty, jejichž výši bude ovlivňovat pře-

devším intenzita (druh) použití jaderných a jiných prostředků hromadného ničení nepřítele. Další faktory budou: poměr sil, tj. možnost stupňovat intenzitu úsilí obou stran, a možnost využití popř. ženíjných úprav terénu.

V průměru můžeme počítat s denními ztrátami do 3–4 % z počátečního stavu armády. Největší výše dosažnou ztráty pravděpodobně první den operace, kdy obrana nebude ještě dostatečně konsolidována a v průběhu armádního protiúderu nebo divizních protiztečí. Celkově budou ztráty poněkud nižší než v útočné operaci a jejich profil se početně změní ve prospěch raněných klasickými zbraněmi. Při přechodu do dočasné obrany budou vojskové zdravotnické etapy zpravidla přeplněny raněnými z předcházejících útočných bojů. Prvořadým úkolem armády ve fázi přechodu do obrany bude zintenzívnit odsuny, zejména od těch divízi, které budou plnit v obraně hlavní úkol, tj. urychleně odsunovat raněné od svazků (útvárů) prvního sledu a od těch útvarů a svazků, které by mohly být obklíčeny. Jako součást dozrívající útočné operace mohou být v prostoru armády rozmístěny některé zdravotnické prvky frontu, zejména NZ. Tuto skutečnost (zejména přeplněnost etap raněnými) musíme vzít v úvahu při plánování a vedení obranné operace.

S ohledem na charakter obrany je třeba počítat s tím, že týl frontu nebude obměňovat zaplněné a převzaté samostatné oddíly v plném rozsahu za čerstvé, že nedojde k posílení armády odsunovými prostředky a v některých případech ani k rozvinutí NZ za armádou v obraně. Všechny tyto skutečnosti vyvolávají nutnost centralizované řídit zdravotnické zabezpečení v celém rozsáhlém pásmu obrany.

Bude výhodné ponechat větší část samostatných zdravotnických oddílů ve zdravotnické záloze, odkud budou vyčleňovány a rozvíjeny poblíž ohnisk hromadných ztrát po jaderných úderech, k prostorům průlomu obrany protivníkem, k posílení svazků, které v důsledku intenzivní obrany mají vysoké ztráty, zejména však svazků určených k protiúderu.

Část samostatných zdravotnických oddílů rozvíjíme ve vzdálenosti do 20 km za obvazí divízi 1. sledu k zabezpečení manévru útvarů divize a příjmu raněných po zaplnění divizních obvazí.

Na samostatných směrech mohou být

zdravotnické oddíly armády přímo podřízeny svazku, který zabezpečují.

Obdobně budeme členit a řídit odsunové prostředky armády.

Svazky druhého sledu budou odsunovat raněné zpravidla svými organickými prostředky do NZ, rozvinuté v nevelké vzdálenosti od divizních obvazí.

V důsledku možnosti delší činnosti zdravotnických etap na místě, rozšíří se rozsah kvalifikované zdravotnické pomoci.

Delší pobyt vojsk v jednom prostoru bude umožňovat (a vyžadovat) intenzivnější hygienicko-epidemiologickou činnost.

Technické zabezpečení

K problematice technického zabezpečení považujeme za nutné uvést pouze, že podle sovětských údajů, získaných vyhodnocením účinků skutečných jaderných úderů na motorovou techniku, budou průměrné denní ztráty na technice armády v obraně dosahovat kolem 8 % tanků, kolem 4 % obrněných transportérů a do 3 % u automobilů.

K problematice velení týlu

Otázka dočasnosti obrany může vést k podcenění co nejpečlivější organizace týlového zabezpečení obranné operace.

Teoretické názory na délku trvání obrany podléhají změnám. Všeobecně můžeme konstatovat, že doba, kdy mohou být útvary, svazky či svaz v obraně, se prodlužuje. To má podstatný vliv na teorii týlového zabezpečení obranného boje (operace). Týlová opatření mají v takových podmínkách trvalejší charakter a je nutno je připravovat s daleko větší perspektivou.

Zvlášť složitá situace bude, kdy část sil armády přejde do obrany, zatímco většina sil pokračuje v útoku. Tato situace bude vyžadovat kromě vhodného rozčlenění sil a prostředků týlu (např. rozdělení PAZ nebo vyčlenění zásob na vozidlech) zpravidla i rozdělit orgány velení vyčleněním operační skupiny týlu k divízím v obraně. To bude zejména tehdy, kdy se budou členit i orgány operačního štábu. Operační skupinu týlu bude v tomto případě možno umístit společně s vyčleněnými orgány operačního štábu.

Zvláštní pozornost vyžaduje v tomto případě otázka přísného sladění organizace armádního týlu s týlem frontu. Zástupce velitele armády pro týl zde musí iniciativně uplatnit i reálné požadavky

vůči týlu frontu, zejména z hlediska rozvinutí OPFZ, NZ a silniční sítě frontu.

V období plánování přechodu do obrany musí zástupce pro týl získat co nejdříve údaje o zámyslu velitele, aby měl možnost včas vydat předběžná nařízení, jejichž realizace si u týlu vždy vyžaduje určitou dobu nebo i časový předstih.

Důležité bude např. zastavit přesun PAZ do prostoru původně plánovaného pro pokračování útočné operace, vydat rozhodnutí k rozvinutí zdravotnických etap v jiných prostorech v souladu s plánem vedení obrany, přeorganizovat rozvíjení silniční sítě atd. Mnohdy je nutné s ohledem na již uskutečněná týlová opatření (která nelze změnit v těch časových lhůtách, jako je tomu u vojsk), upravovat i operační rozhodnutí. To předpokládá včasnou součinnost se štábem armády (divize) a reálné návrhy veliteli armády (divize).

V dokumentaci musí být v plném rozsahu zahrnuto zabezpečení protiúderného uskupení. Dokumentace musí zachycovat všechny varianty manévru týlem pro různé předpokládané situace, např. při proniknutí protivníka do obranné sestavy, při přenesení úsilí na druhé pásmo obrany, při protiúderu na jiném než plánovaném směru apod.

Pro obrannou operaci bude charakteristické využívání linkových a pohyblivých pojiček a lepší možnost pro osobní styk, daná stabilizací míst velení.

Rozmístování TVS armády (divize) bude podřízeno materiálnímu a terénním požadavkům více než v jiných druhích bojové (operační) činnosti. TVS musí být rozmístěno tak, aby dovolovalo velet týlovým útvarům a zařízením na několika směrech. Bude v netankovém terénu a vzdáleno do 30 i více km od VS, zpravidla stranou od něho.

Pozornost zasluhuje organizace spojení prostorovým způsobem, kterým lze nejlépe pokrýt rozsáhlý bráněný prostor.

Zabezpečení protiúderu

Většina sil druhého sledu armády je zpravidla určena k protiúderu, část sil může být připravena v prostoru soustředění k obraně důležitých rajónů při proniknutí nepřítelů do obranné sestavy.

Před plněním úkolu musí být uvolněny zdravotnické a technické etapy, doplněny pohyblivé zásoby, uskupení, přesunuty posilové zdravotnické a odsunové prostřed-

ky za vojsky (popřípadě podřízeny veliteli divize), vyčleněna vozidla se zásobami hlavních druhů materiálu, zejména PHM a tankové munice, za protiúderným uskupením. Pro přesun na čáru zasazení do protiúderu rozvíjíme (vyčleňujeme) nejméně dvě armádní komunikace a plánujeme jejich prodlužování na směrech postupu vojsk. Pro první fázi protiúderu předpokládáme využití rozvinuté zdravotnické etapy divizí prvního sledu.

Je nutné počítat s vyšší spotřebou munice při palebné přípravě protiúderu a podstatně zvýšit vezené zásoby PHM k zabezpečení celého úkolu prvního dne protiúderu, zejména u tankových útvarů. Pro přesun na čáru zasazení a protiúder dvěma divizemi do hloubky kolem 60 až 80 km můžeme počítat se spotřebou až 1000 t PHM, 600–800 t munice, celkově s ostatními druhy asi 2000 t materiálu, což představuje kapacitu obou divizí a asi dvou rot armádního automobilního praporu.

Délka obranného období a protiúder vyžadují přisunout nové síly a prostředky z operační hloubky. Z toho vyplývá i nutný přísun nových týlových sil, prostředků a materiálu. S ohledem na krátkost času, který bude obvykle k dispozici, je to úkol organizačně velmi náročný.

Obrana v horském a zalesněném terénu

Bude charakterizována zejména poněkud odlišnou sestavou (zpravidla 1 sled a silné zálohy) a rozložením úsilí obrany na směry, dané konfigurací terénu. Správný odhad směrů z hlediska týlového zabezpečení je pro tuto situaci rozhodující a chyby, vzniklé špatným zhodnocením týlové situace, nelze zpravidla v dané fázi již odstranit. Podstatné bude ztížení příčného manévru silami a prostředky týlu, což vyvolá nutnost určité decentralizace týlového zabezpečení, zejména podřízením některých prostředků armádního týlu přímo divizím. Hlavní uskupení armádního týlu bude na styku cest, vedoucích podélnými směry. Příčky budou před a za horským (lesním) masivem. Důležitý úkol bude plnit dobře organizovaná služba na armádních silnicích. Volba vhodných prostorů pro překládání materiálu bude složitá. Vzdálenosti prostorů rozmístění týlových útvarů a zařízení od vojsk budou zpravidla menší, protože manévr dopravními prostředky bude v důsledku nedosta-
tečné silniční sítě omezen.

Obrana v horách bude vyžadovat některé nové, v předchozích bojích dosud nepoužívané prostředky a materiál, které bude nutno dodat urychleně vojskům.

Často budeme využívat vzdušného přísunu a odsunu pomocí vrtulníků nebo shozu zásob z letounů.

Podstatně se zvýší nároky na opatření k ochraně a obraně týlu včetně ozbrojeného doprovodu zásobovacích transportů.

Kromě běžných pojítek bude výhodné více využívat směrových a styčných důstojníků.

Zvláštnosti obrany v podmínkách POV

Podle výsledků prvních dnů POV mohou na některých směrech nebo v některých pásmech vojska postupně přecházet do obrany. Obrana má v těchto podmínkách řadu zvláštností, daných především poměrem sil na příslušném úseku frontu, geografickými podmínkami a stavem týlového zabezpečení. Obvykle půjde o postupné přecházení do obrany v rámci divizí i celé armády. Obranné boje či operace budou probíhat často v horském a zalesněném terénu. Při organizaci týlového zabezpečení vojsk bude situace komplikována neúplností sil a prostředků týlového zabezpečení. Na druhé straně prostory obrany budou buď na státním území anebo nedaleko od něho, což umožní po delší dobu než obvykle odběr zásob a ostatních prostředků z teritoria, podle okolností plukovním transportem počínaje. S ohledem na vysoké potřeby vojsk v materiální oblasti na rozhodujících směrech (z hlediska frontu či armády) je nutno téměř vždy předpokládat, že armáda (nebo divize), která přešla do obra-

ny, musí být se stávajícími silami a prostředky týlu (nebo dokonce i po odebrání některých týlových útvarů a zařízení) schopna využívat zdrojů a zásob teritoria nebo pružně a rychle používat kořistní materiál, zejména takový, který je nejvíce a nejrychleji využitelný a pro vojska nejpotřebnější. Bude to především PHM, různá obalová, dopravní, mechanizační a ženíjní technika, opravny, prostředky k osobní i kolektivní hygieně, některé doplňkové prostředky výstrojního zabezpečení (např. prádlo), topivo apod. Pokud jde o zásoby a prostředky z teritoria, bude účelné vyhodnocovat použitelnost a stanovit výši odběru těchto zásob (rozumí se systematicky a pravidelně po celou dobu operace — boje) silami a prostředky teritoriálního velení VO, které by předávaly údaje přímo orgánům polního velení (armádě, divizi). U kořistního materiálu bude účelné přenést tuto povinnost na teritoriální orgány týlu. Jiná situace bude při přechodu do obrany dále od státní hranice. Dílčí problémy podobného řešení byly již procvičovány např. při cvičení VESNA (zřizování tzv. „pomocných míst týlového velení“).

Týlové zabezpečení obrany bude v dopravní problematice rovněž charakterizováno možnostmi využít různých druhů dopravy, např. železniční, a to v některých případech až do prostorů týlu divizí. To má s ohledem na možnosti automobilního dopravního transportu, na charakter terénu (boj na směrech) a na délku ramene přísunu zvlášť důležitý význam.

Ve zdravotnickém zabezpečení bude typické plné využití stacionárních etap a přímý odsun do vyšších zdravotnických etap (např. přímo do teritoriálních nemocnic, do NZ atd.).